

Nr 382.

Av herrar **Hagberg** i Luleå och **Persson** i Stockholm, om avskaffande av allmänna omsättningsskatten.

Redan vid framläggandet och antagandet av förordningen om allmän omsättningsskatt vid 1940 års urtima riksdag anfördes både från regeringens och riksdagens ledamöter starka betänkligheter mot denna skatt. Departementschefen anförde till förslaget, att »vägande invändningar av ekonomisk, socialpolitisk och även skatteteknisk art . . . kunna riktas mot en sådan skatt, vilken utformning den än erhåller . . .». Med hänvisning till sin åsikt, att statsfinansiella skäl krävde en ökad beskattning, tillstyrkte han emellertid införandet av en allmän omsättningsskatt. I debatterna om förslaget i kamrarna trycktes framför allt på de socialpolitiska olägenheterna av den föreslagna skatten.

Liksom alla indirekta skatter måste den bli av regressiv natur, d. v. s. medföra allt mer ökad proportionell belastning vid sjunkande inkomster. Den innebar därför en förskjutning av krigets och krisens bördor från de välbärgade till de fattigare befolkningsskikten. Genom att till de skattepliktiga varorna fördes en rad artiklar av karaktär att vara nödvändighetsartiklar även för barn, ökade belastningen på de barnrika familjerna särskilt tungt. Även i riksdagen betraktades emellertid de statsfinansiella kraven såsom för ögonblicket mest vägande.

Under giltighetstiden för den allmänna omsättningsskatten ha många röster höjts för dess slopande eller i varje fall begränsande. Kooperativa förbundet har sålunda uttalat sig för undantagande av samtliga livsmedel från omsättningsskatt. Husmodersmöten och kvinnoföreningar ha framfört liknande önskemål och i vissa fall uttalat sig för fullständigt slopande av den allmänna omsättningsskatten. Dessa framställningar ha givetvis sin materiella bakgrund i den kraftiga försämring av levnadsvillkoren, som de fattigare hushållen och särskilt de barnrika hushållen fått underkasta sig under krigsåren.

De socialpolitiska skäl, som redan under år 1940 starkt talade mot en allmän omsättningsskatt, ha under krigsåren kraftigt förstärkts. Knappast hos några representanter för de ekonomiskt eftersatta folkgrupperna finnas några sympatier för skattens upprätthållande — under förutsättning att man därför ej behövde företaga någon ändring av statsutgifternas storlek eller

proportionerna mellan de till olika finansieringsmetoder hänförliga inkomstsummorna.

Enligt riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för nästa budgetår anses de direkta och indirekta skatterna trots oförändrade skattesatser ge en inkomstökning på 300 miljoner kronor. En möjlighet har härmed öppnat sig att utan andra förändringar i skattesystemet slopa den allmänna omsättningsskatten, som för nästa budgetår beräknas inbringa motsvarande belopp. En annan möjlighet att slopa den allmänna omsättningsskatten ligger däri, att under nästa budgetår uttages en extra förmögenhetsskatt på genomsnittligt 10 procent, såsom föreslås i annan motion.

Med hänvisning till ovanstående föreslås,

att riksdagen måtte besluta att avskaffa den allmänna omsättningsskatten.

Stockholm den 23 januari 1944.

H. Hagberg.

Set Persson.